

УДК 77.04.06

ФОТО-ПОЕЗІЯ: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ

Вікторія Хоню

У статті йдеться про засади, завдання та особливості створення фото-поезій. Значну увагу приділено рівноцінному поєднанню жанрів фотографії (портрета, міського пейзажу) та поетичного тексту.

Ключові слова: фото-поезія, фотографія, поетичні жанри, поетичні образи, поезія.

В статье рассматриваются принципы, задачи и особенности создания фото-поэзий. Основное внимание сосредоточено на возможностях равноценного использования жанров фото (портрета, городского пейзажа) и поэтического текста.

Ключевые слова: фото-поэзия, фотография, жанры поэзии, поэтические образы, поэзия.

The article is devoted to the principles, aims and the creating peculiarities of photo-poetry. Peculiar attention is paid to the equivalent combination of photography genres (portraits, urban landscapes) and poetic text.

Keywords: photo-poetry, photography, poetical genres, poetical figures, poetry.

Метою дослідження є спроба узагальнення власного досвіду створення синтетичного (полімістецького) інформаційно-естетичного продукту на межі художньої фотографії та поезії, створюваного задля популяризації сучасних віршованих творів; окреслення поняття і наукового визначення терміна «фото-поезія».

Завданнями дослідження є:

– аналіз досягнень фотомистецтва (насамперед художньої фотографії, оскільки цей жанр найбільш наближений до художньо-естетичного завдання фото-поетичного мистецького твору);

– ретроспектива розвитку візуальних можливостей поезії: «зорова поезія», «фігурні вірші» тощо;

– спроба визначення терміна «фото-поезія», вивчення особливостей художньо-візуального твору цього виду;

– аналіз поєднуваності жанрів фотозображення та поезії;

– задання «алгоритму» створення фото-поезії та практична його реалізація.

Попри глибоку та всебічну обґрунтованість терміна «фотографія» (фотозображення, фотознімок, світлина) та багатоманіття підходів до визначення поняття «поезія», «фото-поезія» досі не набула наукового підґрунтя, тож і не має чіткого визначення. Оскільки поняття «фотозображення» багатогранне і не може бути навіть оглядово висвітлено в межах даного дослідження,

увагу зосереджено виключно на жанрах художньої фотографії.

Перш ніж приступитися до наукового й практичного осягнення поняття «фото-поезія», визначимося із суміжним (базовим) терміном «художня фотографія».

З історії художньої фотографії (а фотографія як процес виникла в середині XIX ст.), що сягає кінця XIX ст. (коли значно розвинулася техніка, поліпшилася якість світлин), відомо, що першим жанром суто художньої фотографії стали міські пейзажі (іл. 1). Пізніше з'явилися так звані колоризовані міські пейзажі.

Видатним майстром художньої фотографії XIX ст. був харківський фотограф-самоук Олексій Іваницький (1855 – зник безвісти 1919). Справжню загальноімперську славу йому принесла серія фотознімків катастрофи в Борках, під Харковом, 17 жовтня 1888 року. Оскільки кадри радше належать до поняття «документальне фото», чи «репортажне фото», у нашій статті їх не подаємо. О. Іваницький працював переважно у фотолабораторії, однак відомі його міські пейзажі, на яких зафіксовані виїмкові природні явища в середмісті, наприклад, повені (іл. 2).

До перших видів художньої фотографії належать також групові знімки, передусім – непересічних особистостей (учених, митців та ін.): наприклад, відомий портрет А. Чехова у колі театральних діячів (іл. 3).

*ВІКТОРІЯ ХОНЮ. ФОТО-ПОЕЗІЯ: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ*

Визнаним майстром групового дитячого портрета був математик, письменник та фотолобитель Льюїс Керролл. Як зазначила фотограф Ірина Рузіна із центру PhotoCULT, «Керролл був першим портретистом, який привніс у фотографію природність і невимушеність. Знімаючи в техніці складного мокроколлодійного процесу, з витримкою більше хвилини, він примушався показувати справжні дитячі емоції» [1, с. 1]. Налаштовуючи камеру, поливаючи розчинами фотопластину, він розповідав дітям химерні та смішні історії – тому дітлахи вважали його своїм і поводитися невимушено. Один із чудових прикладів групового дитячого портрета його авторства – фото дітей родини Лідделл (іл. 4).

Неповторним витвором мистецтва фотографії стала світлина вже згаданого фотографа О. Іваницького «Світ Олексія Михайловича Іваницького», груповий портрет власної родини (іл. 5). У сірій сукні – дружина майстра, Анастасія Василівна, онука останнього кошового отамана Задунайської Січі Осипа Гладкого, поруч – діти Вадим і Зінаїда з чоловіками, а за спиною Зінаїди – молодша донька Ніна. Родина спостерігає, як син Олександр грає в солдатики. Під час війни, у 1919 році, Олексій Михайлович поїде до Криму, аби забрати дружину та доньку Ніну з лікування в Кореїзі. Більше про нього ані Ніна, ані Анастасія Василівна нічого не чули.

Ще один класичний різновид художнього фото – художній портрет (такими вважали не всі витвори, а лише ті, де було зображено людей в особливому одязі, на особливому фоні). Важливою вимогою було не відтворення рис обличчя героя фотопортрета, а намагання передати власне розуміння характеру портретованого. Яскравим прикладом, що за виражальністю тяжіє до портретного живопису, а за особливістю впливу на глядача і загальним настроєм – до сугестивного художнього твору, став дитячий портрет авторства Льюїса Керолла (іл. 6).

Простежуються цікаві взаємини портретного живопису і фотопортрета. Зокрема, останнім цікавилися такі французькі художники, як Е. Дега та Ж. Сера. Відомий

російський художник-реаліст Іван Крамськой, який юнаком працював ретушером і багато зробив для пропаганди портретної фотографії, вважав портрет Ф. Достоевського авторства М. Панова (1880), одним із найбільш вдалих прижиттєвих зображень письменника (іл. 7). Живописець так відгукнувся про цю світлину: «Что в нем примечательно – это выражение. По этому фотопортрету можно судить, насколько прибавилось в лице Достоевского значения и глубины мысли. Портретная фотография редко дает сумму всего, что лицо человеческое в себе заключает, в фотопортрете же Панова явилось счастливое исключение. Можно догадываться, что в данном случае в помощь портретной фотографии явился такой момент в жизни Достоевского, как пушкинский праздник в Москве: фотопортрет этот снят после его знаменательной речи о значении Пушкина» [11].

Особливо привабливі жіночі портрети українського фотомайстра О. Іваницького. Це завжди був його улюблений жанр. Серед найцікавіших – «Портрет невідомої» (іл. 8). Ім'я красуні, яка спирається на книжку з перевернутим написом на обкладинці «YAN», і справді лишилося невідомим. На відміну від імені автора книжки, яку вона тримає в руках: Жан Рамо не тільки написав роман «ЯН», але й був колегою О. Іваницького – прекрасним гасконським фотографом.

Можна багато говорити і про сучасні різновиди художньої фотографії, кількість яких неухильно зростає завдяки новітній цифровій техніці, програмам обробки зображень тощо. Так, французький фотограф і дизайнер Олів'є Вальсеччі зняв серію знімків під назвою «Dust» (прах, порох). Митець показав у фотосеті своє нетривіальне бачення оголеної натури. Його моделі в кадрах ніби відроджуються з праху, повертаючись із потойбічного світу [9]. А в Німеччині створили оригінальний календар «Pin-up Calendar 2010», що складався з рентгенівських знімків оголених моделей у спокусливих позах [4].

Оскільки для нас головним завданням є зрозуміти зв'язок між фотографією та по-

СУЧАСНІСТЬ

езією, зосередимося на спробі визначення терміна «фото-поезія». Якщо набрати таке словосполучення в пошуковик, побачимо багато посилань на суто комерційні сайти фотографій, де зазначене поняття переважно трактується як «красива, естетично і комерційно приваблива, мистецька фотографія». Подібне визначення тяжіє до всім відомих висловів «математична формула – це застигла поезія», «скульптура – застигла музика» тощо. Як можна легко здогадатися, поняття «поезія» тут присутнє лише як ознака краси самого зображення, його мистецького рівня. Таким, зокрема, є розуміння поезії фото на сайті Українського народного фотоклубу [13].

За лінком «foto poetry» нескладно знайти світові фотосайти, на яких ситуація з тлумаченням поняття така сама: «Photo Poetry – This group is for people who believe photography is more than story-telling, it is poetry» [14]. Прикладом фотографії, яка не лише «оповідає історію, але є поезією», може бути поезія дощу французького фотографа Крістофера Жакро [12].

На одному з літературних сайтів «ною сторінкою в історії поезії» названо звичайний спосіб супроводу світлина відповідної тематики віршованими рядками. Так, здійснене, вочевидь, із вікна багатоповерхівки фото засніженого подвір'я, яким простує самотня старенька з палицею, доповнюється текстом романсу П. Беранже в російському перекладі Д. Ленського, що починається словами: «Зима. Метель. И в крупных хлопьях, / При сильном ветре, снег валит. / У входа в храм одна в лохмотьях / Старушка нищая стоит...» [8]. Чи не зайве зауважити, що подібні явища не мають виїмкової вартості: це лише звична форма паралельного публікування на різноманітних літературних сайтах власних творів, засвоєна багатьма сучасними авторами. Вважати такий спосіб фото-поезією, на нашу думку, недоцільно.

Спробуємо дати власне визначення фото-поезії. Це синтетичний вид мистецтва, що утворився на стикові художньої фотографії (як виду візуального мистецтва) і поезії (як виду словесного мистецтва) та полягає в майстерному поєднанні

світлина (зображення) і тексту поетичного твору в одній площині (за умови рівноцінності художньої фотографії та поетичного твору), тобто поетичний текст буквально накладається на частину фотографії, але не нівелює її мистецької якості, а навпаки – сприяє створенню нового, полімистецького цілого.

Спробою такого виду поезії є уривок твору Ліни Костенко, накладений на фото одним із користувачів сайту photo.i.ua [3], що можна вважати одним із нечисленних оприлюднених прикладів поєднання площини фотозображення й уривка поетичного твору (іл. 9). На нашу думку, такий зразок більше нагадує листівку, рекламний постер тощо. Таким чином, у всіх вище наведених випадках не дотримано важливої, на наш погляд, умови – рівноцінності фото і поезії.

Однак жанр фото-поезії не повинен тяжіти до емблематичних віршів епохи бароко, коли текст лише доповнював або розкривав символіку зображеного на малюнку, або фігурних віршів (коли самі знаки утворювали на сторінці певну фігуру). Визначення подібних жанрів поезії сягають XVII ст., зокрема, у запису представника слов'янського бароко Сімеона Полоцького, у його лекційному курсі «Commendatio brevis Poeticae» (1646).

У теорії літератури закріпилося також поняття «курйозний вірш» (фр. *curieux* – допитливий, цікавий) – вишуканий поетичний твір, незвичайний за формою, для якого характерне поєднання зорових і слухових елементів, узгоджених зі змістом. Твір, у якому домінує зоровий ефект, називають фігурним (лат. *figura* – вид, образ), такий вірш може мати різну графічну форму: трикутника, хреста, квітки, зірки, дерева тощо. Його запровадив ще в античному світі Сіміас Родоський (збереглися його вірші у формі сокири, крил та яйця). Обидва наведені жанри тяжіють до зорової поезії, приклади якої спостерігаємо в підручниках з історії та теорії літератури. Показовий приклад – фігурний (зоровий) вірш С. Полоцького «От избытка сердца уста глаголят», створений у вигляді серця (іл. 10).

*ВІКТОРІЯ ХОНЮ. ФОТО-ПОЕЗІЯ: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ*

Цікавий для нашого дослідження відомий вислів Горація «малюнок – та сама поезія», що, на думку дослідників, є перефразованим варіантом одного з теоретичних принципів Симоніда: «Малюнок є німа поезія, а поезія – промовистий малюнок» [2, с. 1]. Уважається, що саме ці принципи вплинули на становлення зорової поезії.

Ретроспектива розвитку зорової (візуальної) поезії, візопоезії, поезомалярства у світі (від античності до модернізму та неомодернізму) і на вітчизняних теренах (мало не від графіті Софійського собору в Києві), через епоху українського бароко до авангарду, зокрема, у творчості футуриста М. Семенка, і аж до сучасних (нео- і постмодерних, або «другого необароко») проявів (у творах М. Луговика, І. Лучука, М. Мірошніченка, М. Сарма-Соколовського та ін.) у вітчизняній літературі доволі досліджена. «Візуальна поезія є синтетичною за своєю природою, тобто мистецтво візуальної поезії поєднує у собі мистецтво слова та образотворче мистецтво завдяки створенню словесно-зорового образу» [5].

Так, за визначенням М. Сороки, текстовий символ (це може бути літера, слово чи речення) є «елементом зорового образу завдяки специфічному його розташуванню у зображенні чи в об'єкті», а під час синтезу текстового символу та зображення виникає «автономний символ», основа якого – «дихотомія “текст–зображення”» [7, с. 397].

Винятковим прикладом вдалого поєднання візуальних та естетичних можливостей фотозображення і поетичного тексту є художнє оформлення книжки поезій сучасного українського письменника Олесь Ільченка «Деякі сни, або Київ, якого немає» (іл. 11). В анотації до неї читаємо: «Оригінальний синтез модерних віршів і старих фотографій створює особливий настрій – настрої нічної прохолоди, заповітних старих дворів, непомітних сторонньому оку архітектурних прикрас... У новій книзі поета і прозаїка Олесь Ільченка поєдналися його нові поезії і фотографії будинків Києва, що зникли наприкінці 1970-х років. Рідкісні авторські фото, що ілюструють книгу, нага-

дують про втрачений рай доброго старого міста, про його сни, розлиті в синьому вечірньому повітрі над Дніпром» [6].

Ця книжка може вважатися еталоном літературно-художнього і мистецького видання, але більшою мірою завдяки видавничому дизайну й художньо-технічному оформленню, адже автор не ставив перед собою завдання створити фото-поезію, хоча й надав видавцям власні мистецькі фотографії. У свою чергу видавничий художник-оформлювач майстерно поєднав поетичні рядки й чорно-білі авторські світлини, використовуючи можливості відтінків сірого, білого і чорного кольорів, дібравши відповідні шрифти й накреслення, задля увиразнення смислового звучання поезій.

Подібні знахідки можуть бути надзвичайно корисними і для нашої розвідки. Тож навіть побіжний аналіз досягнень художньої фотографії, виражальних особливостей поетичного твору та засобів художнього дизайну вможливорює виокремлення певних тенденцій, традицій та вимог, що сприятимуть вирішенню поставленого творчого завдання.

У свою чергу спробуємо сформулювати завдання, які потрібно розв'язати для створення фото-поезії («робочий» чотирирівневий алгоритм):

1. Вибір фотографії (жанр, якість, тематика, можливість для «накладання» тексту) або навпаки – вибір поезії (відповідність тематики, обсяг).

2. Опрацювання композиції фото-поезії (кадрування фото, ретушування, вибір місця розташування тексту на світлині – він не повинен перебивати зображення, має легко читатися).

3. Вибір кольору, шрифту тексту (додаються чинники психології сприймання, медичні вимоги поліграфічного відтворення тощо).

4. Оцінка якості фото-поезії з погляду естетики, психології сприймання, повноти виразу візуального і смислового вмісту цілого.

Спробуємо виконати окреслені завдання, послідовно долаючи рівні алгоритму.

1. Вибір фото і поетичного твору для поєднання.

СУЧАСНІСТЬ

1.1. Жанри (взаємовживаність фото і поетичних):

- панорамне фото – пасує для поезій про природу, місто чи місцину, хоча непогано спрацьовує і для віршів-роздумів;
- пейзажне фото – найкраще для лірики усіх спрямувань (пейзажної, інтимної, любовної, філософської);
- міський пейзаж – урбаністична поезія, сюжетні тексти (історичні, громадянські), тобто так чи інакше пов'язані з візуалізованим контекстом (колись, нині чи в майбутньому);
- портретне фото – має більш вузьку сферу застосування (твори меморіальні, якщо на фото – постаті з минулого, присвяти, вірші з епіграфами; якщо об'єктом зображення є відомі люди, наші сучасники. Такі фото можуть бути поєднані з поезіями, присвяченими зображеним особистостям, або з полемічними. На нашу думку, це найширше коло поетичних жанрів, якщо йдеться про портрет автора поезії чи навіть автопортрет – аж до поезій-реплік, іронічних, сатиричних віршів, самопародій тощо);
- груповий портрет – також відповідає досить вузькому спектрові поетичних жанрів, але якщо зображені невідомі та / або фото чорнобіле – можливості дещо розширюються; він може бути поєднаний з поезіями філософського звучання;
- фото будівель, предметних речей – теж досить вузьке призначення, переважно урбаністичні поезії або меморіальні, а також історичні чи побутові (хоча в деяких випадках діапазон поетичних жанрів може розширюватися до узагальнюючих філософських творів);
- фотоколажі (найширші можливості поєднання жанрів, залежно від особливостей самого колажу).

1.2. Якість фото. Як правило, обирають чіткі відбитки із грамотною композицією. Хоча бувають винятки: іноді

розмитість, нечіткість або непрофесійність (явне аматорство) може зіграти на користь фото-поезії, підкреслити певний поворот думки.

1.3. Тематика. Переважно – до тематики вірша, хоча можуть бути поезії на контрасті до зображення, контраверсійні.

1.4. Можливість для накладення тексту. Враховується наявність «повітря» (фрагментів на фото, вільних від концептуальних деталей), у протилежному разі – можна додати простір (або порожній, або чимось залитий сегмент відповідного розміру) чи продублювати те саме зображення, додавши, таким чином, додаткове «поле» для поезії. Цікавим варіантом може бути застосування «плашки» (оптимальної форми, розміру і ступеня прозорості), накладеної на обране поле світлин, яка, власне, і слугуватиме фоном для поетичного тексту.

2. Опрацювання композиції. Найперше – видалення композиційних зайвин, кадрування (укрупнення потрібних для підкреслення змісту твору деталей) облич, об'єктів. Ретушування – усунення зайвих деталей, можна зняти «естетичний тиск» за рахунок зниження інтенсивності картинок (до розмитих плям, а якщо текст накладається на «плашку» – прозорість фону, насиченість його кольору також можна регулювати).

3. Вибір кольору тексту або фону для нього, підбір шрифтів. Психологія кольору – окрема наука. Є багато праць, автори яких зачіпають тему впливу кольорів на настрій, психологічний стан реципієнта; розглядаються вікові, соціальні та національні ознаки такого впливу. За медичними вимогами – не більше трьох контрастних кольорів на сторінку, у даному разі – на одну візуальну площину. Це дозволить уникнути какофонії, плутанини відчуттів, емоцій, настроїв (звісно, якщо таке не розглядається автором як домінуюча мета фото-поезії). За поліграфічними вимогами – не більше двох різних накреслень шрифту, гарнітур (звісно, якщо інакше не передбачено функцією твору).

**ВІКТОРІЯ ХОНЮ. ФОТО-ПОЕЗІЯ: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ**



Іл. 1. Міський пейзаж.
Листівка 1890 р. Саратов



Іл. 2. Фотофіксація природних
явищ у середмісті.
Іваницький О. Колоризований
міський пейзаж. Харків, вул. Рибна



Іл. 3. Груповий портрет
(А. Чехов читає
акторам п'єсу «Чайка»
Світлина 1898 р.



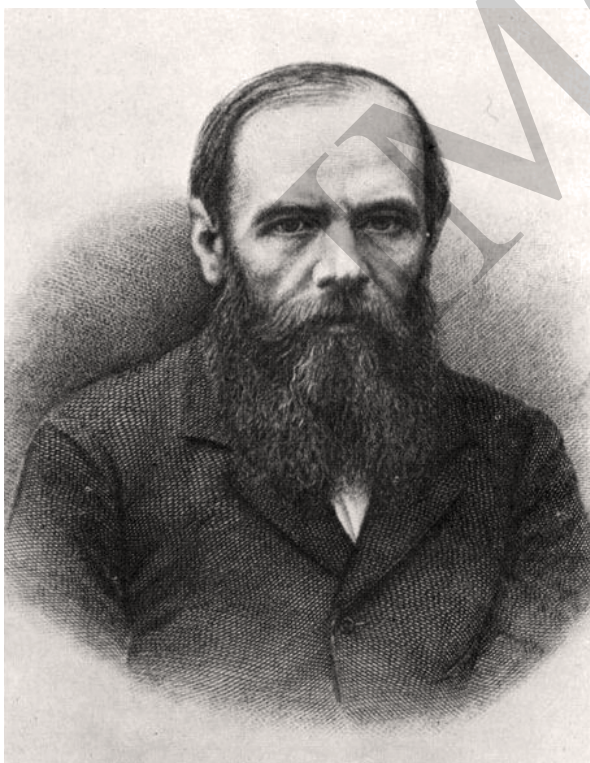
Іл. 4. Керролл Л. Груповий портрет
дітей родини Лідделл.
(За: [Електронний ресурс]. –
Режим доступу : <http://www.the-village.ru/village/weekend/events/111221-v-kieve-prohodit-vystavka-fotografiy-avtora-alisy-v-strane-chudes-lyuisa-kerrolla>)



Іл. 5. Родина
Іваницьких

СУЧАСНІСТЬ

Іл. 6. Керолл Л.
Художній портрет Марії Вайт. XIX ст.
(За: [Електронний ресурс]. – Режим
доступу : [http://www.lewiscarroll.org/
carroll/photography/](http://www.lewiscarroll.org/carroll/photography/))



Іл. 7. Панов М. Портрет Достоевського.
(За: [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
[http://www.fedordostoevsky.ru/around/
Ranov_M_M/](http://www.fedordostoevsky.ru/around/Ranov_M_M/))



Іл. 8. Іваницький О.
Портрет невідомої

ВІКТОРІЯ ХОНЮ. ФОТО-ПОЕЗІЯ: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ



Іл. 9. Приклад аматорського поєднання площини фотозображення та уривка поетичного твору

Іл. 10. Візуальна поезія.
Вірш С. Полоцького «От избытка сердца уста глаголят». XVII ст.
(За: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%96%D0%B3%D1%83%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%88%D1%96#/media/File:Symeon_polotsky.png)



Іл. 11. Обкладинка і розворот книжки О. Ільченка «Деякі сні, або Київ, якого немає. Початок ХХІ ст. – Режим доступу : http://luluka.com.ua/books/deyak_sni_abo_ki_v_yakogo_nema-1382/)

СУЧАСНІСТЬ

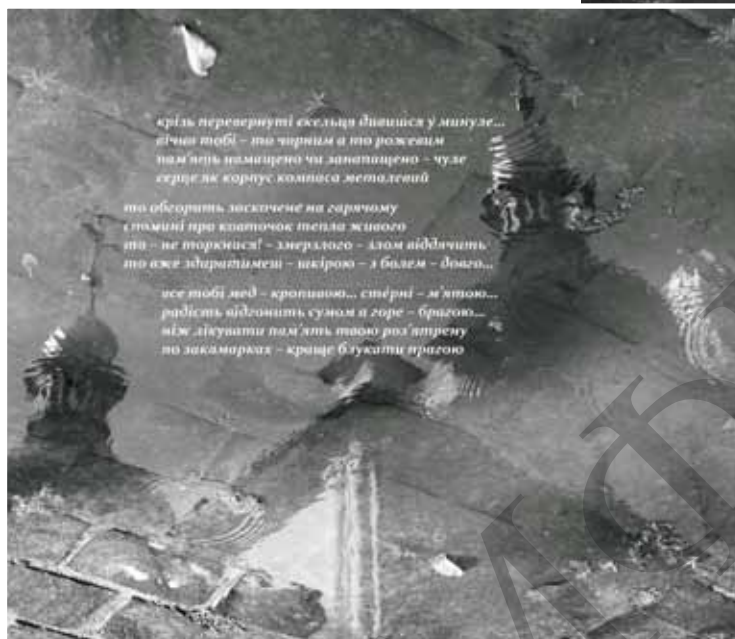
Іл. 12. Осташ В.
Фото-поезія
«усе над усіма...»
Світлина О. Басаргіна



усе над усіма
тих слів гарячий вар
що їх мета і міт
висотуються з серія
і що тобі ай-кью
і нащо він пі-ар
тут про ілюзії
не йдеться

густіше густину
хоч загрузай у нім
той розчин
не словесний позамовний
постали не-слова
що їм не треба гриму
і нам за ними
сенс невловний

Іл. 13. Осташ В.
Фото-поезія «крізь
перевернуті скельця...».
Світлина О. Басаргіна



крізь перевернуті скельця дивачися у минуле...
лічи тобі - то чирним а то розжеви
нам яні намірено чи запанцено - чуле
серце як корпус колінаса мета.тевий

то обсорини, заскочене на гарячому
спомині при кпаточок тепла живого
ти - не торжися! - знердлого - злом відбачити
то вже збиратимеш - шкідрою - з болем - довго...

усе тобі мед - кропиваю... стірни - м'ятою...
радість відгонити, сузом а горе - бригою...
між лікувати пам'ять твою роз'ятрену
по закамарках - краще блукати прагою



міазми випари життя посеред них
отруєне вишукуванням істин
а ти сердего мариш небом чистим
спиш і не бачиш як ясніє сніг
удалині лишуючи край міста

немов не чуєш схлипи голосів
і не псують ні настрою ні крові
сповіщення про вирій паперовий...
а хто не втримавсь на гачку краси
і досі ловиться на мертве слово

раптово не прокинеться в степу
під сонцем - наче вогнище відкрите
і не пожбурить повностиглих літер
затерплу жменю - наче вже забув
призначення... якісь там la... finita...

Іл. 14. Осташ В. Фото-поезія «міазми випари...». Світлина В. Хоню

**ВІКТОРІЯ ХОНЮ. ФОТО-ПОЕЗІЯ: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ**

4. Оцінка результату. Насамперед звертаємо увагу на читабельність тексту і самої картини (автори зважають на завдання конкретної фото-поезії – рівноправність фото і тексту, акцент на першому або на другому), загальне естетичне, емоційне враження тощо.

Практичним результатом розвідки є реалізація творчого завдання – власне фото-поезії, синтетичного художнього твору на межі мистецтва художньої фотографії та поезії із залученням елементів художнього дизайну (кольори, шрифти, композиція тощо).

На ілюстраціях 12–14 бачимо приклади фото-поезій автора розвідки (під літературним псевдонімом Вікторія Осташ). Ці та інші зразки апробовані під час кількох майстер-класів із «Фото-поезії», «Урба-поезії» та «Авторського саморедагування поезії» (зокрема, під час роботи Літературної школи-табору «Калавурня» (2014), на Міжнародному літературному форумі (2015), у рамках лекційного курсу літературного гуртка «БукПаб» (2016)). Вони неодноразово слугували візуальним супроводом авторських виступів з мелодекламацією власних віршів. Кілька фото-поезій оприлюднено в літературно-мистецьких виданнях, зокрема в авторській книзі «Вижити» [10].

Дана розвідка не може претендувати на всебічне й глибоке дослідження полімистецького фото-поетичного твору, адже це лише перші спроби визначення і наукового обґрунтування поняття фото-поезії, осягнення можливостей цього виду синтетичного мистецтва, його художньо-естетичного, виражального та популяризаторського потенціалу.

Узагальнення власного досвіду та відгуків слухачів, фахових напрацювань (теорії і практики видавничої справи та історії літератури) і практичних навичок дає підстави вести мову про перспективи розвитку фото-поезії як особливого синтетичного літературно-мистецького твору, який, серед іншого, має яскраво виражений ефект популяризації поезії (і не лише сучасної).

Джерела та література

1. В Киев привезли фотографии автора «Алисы в Стране чудес» [Электронный ресурс] // Культурный фотографический центр PhotoCULT. – Киев, 2012. – 3 с. – Режим доступа : <http://www.the-village.ru/village/weekend/events/111221-v-kieve-prohodit-vystavka-fotografiy-avtora-alisy-v-strane-chudes-lyuisa-kerrolla>.
2. Візуальна (зорова) поезія сьогодні (Мірошниченко, Женченко, Мойсієнко) [Електронний ресурс] : текст // testsoch.com : Разработки уроков, презентации, конспекты занятий. – 2011. – 5 с. – Режим доступа : <http://www.testsoch.com/vizualna-zorova-poeziya-sogodni-m-miroshnichenko-v-zhenchenko-sarmasokolovskij-a-mojsiyenko/>.
3. дТОЛЯізХорола [Електронний ресурс] : поезія // Фотоальбоми. – 2013. – 1 с. – Режим доступа : <http://photo.i.ua/user/1993914/385465/11332963/>.
4. Еротика у рентгенівських променях [Електронний ресурс] // ТСН 2010. – Pin-up Calendar. – 2010. – 1 с. – Режим доступа : <http://tsn.ua/foto/erotika-u-rentgenivskih-promenyah.html>.
5. Загорулько М. Візуальна поезія крізь призму часу: від Бароко до Необароко [Електронний ресурс] // Медієвіст : Латиномовна українська література. – 2013. – 1 с. – Режим доступа : http://www.medievist.org.ua/2013/10/blog-post_11.html 19:47.
6. Льченко О. Деякі сни, або Київ, якого немає : [Фотоальбом]. – Київ : Грані-Т, 2007. – 104 с.
7. Літературна енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : Академія, 2007. – Т. 1. – 608 с.
8. Назаров І. Как не вспомнить пронзительный русский романс [Электронный ресурс] // Cameraforum. – 2013. – 1 с. – Режим доступа : <http://cameraforum.ru/threads/384/#post-783>.
9. Нестандартна потойбічна еротика з прахом від французького фотографа [Електронний ресурс] // ТСН : за матеріалами bigpicture.ru. – Київ, 2013. – 1 с. – Режим доступа : <http://tsn.ua/foto/nestandartna-potoybichna-erotika-z-prahom-vid-francuzkogo-fotografa-283513.html>.
10. Осташ В. Вижити : [Текст]. Книжка поезій. – Київ : Просвіта, 2016. – 78 с.
11. Панов Михаил Михайлович [1836–1897] [Электронный ресурс] // Ф. М. Достоевский: антология жизни и творчества. – 2016. – 1 с. – Режим доступа : http://www.fedordostoevsky.ru/around/Panov_M_M/.
12. Поезія дощу у неймовірних знімках французького фотографа [Електронний ресурс] // ТСН. – 1 с. – Режим доступа : <http://tsn.ua/foto/poeziya-doschu-u-neymovirnih-znimkah-francuzkogo-fotografa.html>.
13. Український народний фотоклуб [Електронний ресурс]. – Режим доступа : www.photoclub.com.ua.
14. Group Description [Digital source] // flickr: GROUPS BETA. – 2016. – 1 р. – Mode of acces : <https://www.flickr.com/groups/photo-poetry/>.

SUMMARY

The investigation is focused on the photo-poetry as an artistic work as well as the real possibility to popularize the poetical text. A particular spelling form with the hyphen as it is important that both parts of the synthesized artwork are equivalent is offered.

The first definition of the concept *Photo-poetry* which has a lot of particular qualities as an image and a text is proposed. The authoress has collected the representative illustrations for comprehensive analysis considering the phenomenon. The survey of the photo-art and visual-poetry development since their origin to the present day is given. It is resulted in a generalization of the main development tendencies and the expressive basic principles of the photo-poetry as an artistic work.

The researcher proposes the tetralevel algorithm of photo-poetry creation based on the professional knowledge of the theory and practice of edition, history and theory of literature as well as the own experience. In particular, the tasks that are addressed and the ways to solve them are considered as for the photo images and poetic texts.

The practical results of the research consist in the creative tasks realization as for the photo-poetic art work involving the elements of artistic design (colors, fonts, composition, etc.). Authoress photo-poetry is tested during the master classes and thematic lectures; published in the literary-artistic editions, including an own collection of poetry *To survive*.

A generalization of the experience and feed-back of the audience, professional knowledge and practical skills give reason to talk about the prospects of the photo-poetry development as a special synthetic literary-artistic work, which, among other features, has a significant effect of the poetry (and not only modern one) popularization.

Keywords: photo-poetry, photography, poetical genres, poetical figures, poetry.